

SILABUS

Odsjek	za anglistiku				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Moderna britanska drama				
Šifra/kod	FIL ANG 445	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	5*
Ciklus studija	II	Semestar	VII	NP 2019/20	
				Ak. godina	2025./26. 2026./27.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Za studente Odsjeka za anglistiku, književni smjer nema. Za druge studente koji ovaj predmet biraju kao studenti drugog smjera/odsjeka, preduvjet je odgovarajuća jezičko-kritička kompetencija i odluka nastavnice.				
Jezik izvođenja nastave	engleski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Ifeta Čirić-Fazlija			
	Kontakt podaci	Kabinet:242/IV E-mail: ifeta.ciric@ff.unsa.ba Telefon:253188	Termin konsultacija	vidjeti ff.unsa.ba	
Saradnik	Ime i prezime	Nema			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>1*</u> ; seminar <u>2*</u> ; vježbe <u>--</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Kolegij je dijelom historijsko-hronološki pregled drame sa područja Velike Britanije od samog kraja 19. stoljeća do sedamdesetih godina 20. stoljeća. U razmatranje se uzima nekoliko grupa autora koji su svojim djelovanjem u drugoj polovini dvadesetog stoljeća dramatičarima sa anglofonog govornog i kulturološkog područja otvorila vrata na scenama diljem Evrope. Ukupan sadržaj kolegija je podijeljen na nekoliko cjelina: prva cjelina pruža kratku rekapitulaciju razvoja drame u Velikoj Britaniji do konca 19. stoljeća, s posebnim osvrtom na karakteristike britanskog teatra i drame u doba Oscara Wildea (komad <i>The Importance of Being Ernest</i>) i preispitivanje modela „dobro skrojenog komada“. Sljedeća cjelina razmatra razvoj realistične drame u Velikoj Britaniji u „komedijama“ Georgea Bernarda Shawa (drame <i>Pygmalion</i> i/ili <i>Candida</i>) i njegovo specifično razumijevanje Ibsenovih realističnih drama. Naredni tematski okvir obuhvata dramske podoblike u Velikoj Britaniji u drugoj polovini pedesetih i s početka šezdesetih godina dvadesetog stoljeća. Posebna pažnja se pridaje kitchen-sink dramu J. Osborna, teatru apsurdna S. Becketta, britanskim „sljedbenicima“ Brehta i političkom teatru u djelima J. Ardena i E. Bonda te komadima prijetnje (menace plays) H. Pintera. Navedena petorica autora čine okosnicu ove treće cjeline kolegija, a na seminarima se pomno čitaju i analiziraju sljedeća njihova djela: <i>Waiting for Godot</i> i <i>Endgame</i> (S. Beckett), <i>Look Back in Anger</i> (J. Osborne), <i>The Workhouse Donkey</i> (J. Arden), <i>Saved</i> (E. Bond), <i>The Room</i> i <i>Birthday Party</i> i/ili <i>The Caretaker</i> (H. Pinter). Posljednju cjelinu čine dramska djela nastala u drugoj polovini šezdesetih i s početka sedamdesetih godina i u razmatranje se uzimaju postmodernističke drame T. Stopparda (komadi <i>Rosencrantz and Guildenstern Are Dead</i> i <i>Real Inspector Hound</i> ili <i>After Magritte</i>) i politička drama</p>				

	Caryl Churchill (komadi <i>Owners</i> i/ili <i>Objections to Sex and Violence</i>). Predavanja se osvrću i na ulogu Lorda Chamberlaina i državne cenzure; ulogu kritičara i teatarskih kuća poput Old Vic Company, The English Stage Company, Royal Shakespeare Company, National Theatre na razvoj moderne britanske drame; utjecaj gostovanja Berliner Ansambla u Engleskoj; pojavu i značaj radničkih teataru i institucija ABCAe, ENSAe, CEMAe tokom i netom nakon Drugog svjetskog rata, kao i pojavu i značaj The Fringe Festivala u Edinburghu i slično.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa modusom razvitka moderne britanske drame, njenom polaznom tačkom i ishodištima, podvrstama, trendovima te pravcima kroz koje je morala proći da bi od realističkih i naturalističkih drama, preko eksperimentalnog, avangardnog i tada radikalnog pozorišta došla do teatra i drame kakvi se nudi krajem dvadesetog i u dvadeset i prvom stoljeću.
Ciljevi održivog razvoja (SDG)	SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje; SDG 5 – Rodna ravnopravnost; SDG 10 – Smanjenje nejednakosti; SDG 16 – Mir, pravda i snažne institucije
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. prepoznavati djela, autore i osobenosti moderne britanske književnosti dramskog roda u tekstualnom izvorniku i scenskoj i/ili filmskoj adaptaciji 2. definirati, opisivati i klasificirati britanski teatar i dramu na jeziku studija; 3. opisivati i diskutirati o društveno-historijskom, literarnom i scenskom kontekstu moderne britanske drame; 4. uočavati i objašnjavati glavne postulate, ličnosti i osobenosti razvoja moderne britanske drame, te karakteristične podžanrovske oblike i teme 5. dalje razvijati i produbljivati jezičke kompetencije i opće komunikacijske sposobnosti 6. integrirati znanje o književnosti na engleskom jeziku (anglofonij književnosti) putem povezivanja saznanja i kombiniranja vještina stečenih na ovom i ostalim književno-kulturološkim i jezičkim kolegijima te primjenom na širi kulturološki kontekst i svakodnevni život 7. kritički promišljati o odabranim djelima britanske drame 8. samostalno i objektivno analizirati djela savremene britanske produkcije 9. znalački prosuđivati o vrijednostima odabranih djela novije britanske drame na maternjem i jeziku studija

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (PREDAVANJA)
Datum	
1.	Predstavljanje kolegija i studentskih obaveza. Engleska drama do ranog dvadesetog stoljeća. Srednjovjekovna drama i dramski oblici – Mirakuli, Misterije i Moraliteti. Srednjovjekovna pozornica. Prvi stacionarni teatri. Shakespeare i renesansni komadi.
2.	Engleska drama do ranog dvadesetog stoljeća – nastavak. Drama perioda restoracije. Neoklasična drama i drama perioda Romantizma. Viktorijanska i edvardijanska drama. Ključni autori, tekstovi, žanrovi i teatarske kuće.
3.	Dvadeseto stoljeće – Irski teatar: W. B. Yeats, John Millington Synge, Sean O' Casey. Komedija načina: Oscar Wilde. Poetska drama: Bottomly, Masefield, T. S. Eliot.
4.	Evropski dramski modeli kasnog devetnaestog i ranog dvadesetog stoljeća: realistični komadi – Strindberg, Ibsen.
5.	Evropski dramski modeli ranog dvadesetog stoljeća i njihovi odjeci u britanskom teatru: realizam i George Bernard Shaw. Prijava teme polusestrialnog rada.
6.	Poratna drama: društveno-historijski kontekst. Nove dramske forme i britanska Nova drama. Pokret radničkog teatra. Teatarske radionice. Eksperimentalna drama i teatar.

7.	Drama nakon Drugog svjetskog rada: “bijesni mladi ljudi” i <i>kitchen-sink</i> drama. John Osborne.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata (prezentacija)
9.	Teatar apsurdna: porijeklo, razvoj, karakteristike. Autori i tekstovi – Samuel Beckett, Adamov, Genet, Jarry, & Pirandello.
10.	Epski teatar i drama u Velikoj Britaniji. Britanski sljedbenici B. Brehta: John Arden & Edward Bond
11.	“Nasljednici” teatra apsurdna. Transformacije i prilagodbe teatra apsurdna u Britaniji: Harold Pinter. Prijava teme semestralnog (esejskog) rada.
12.	Britanski teatar ranih sedamdesetih: društveno-historijski kontekst. Nove dramske forme i postmodernizam.
13.	Britanski teatar ranih sedamdesetih: društveno-historijski kontekst. Nove dramske forme i kritike neoliberalizma.
14.	Samostalni rad studenata: priprema esejskog rada
15.	Druga semestrialna provjera znanja: predaja esejskog rada.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (SEMINARI)
Datum	
1.	Predstavljanje kolegija i studentskih obaveza.
2.	O. Wilde – <i>The Importance of Being Earnest</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, karakterizaciji, tematskom okviru, stilu, upotrebi ironije i kritici društva.
3.	G. B. Shaw – <i>Pygmalion</i> . Diskusija o elementima dramskog teksta, tematskom okviru, strukturi komada, kritici društva. / ili <i>Candida</i> . Diskusija o elementima dramskog teksta, tematskom okviru, strukturi komada, kritici društva; kompariranje teksta sa Ibsenom.
4.	S. Beckett – <i>Waiting for Godot</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji u tekstu. Usporedno čitanje teksta sa sekundarnom literaturom o avangardnom teatru.
5.	S. Beckett – <i>The Endgame</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova. Identificiranje elemenata teatra apsurdna i modernih “komedija”.
6.	J. Osborne – <i>Look Back in Anger</i> . Diskusija o elementima kitchen-sink drame.
7.	J. Arden – <i>The Workhouse Donkey</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova, usporedno sa elementima političkog teatra.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata (prezentacija)

9.	E. Bond – <i>Saved</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova; kritika društva. Usporedno sa brehtovskim epskim teatrom.
10.	H. Pinter – <i>The Room</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova; usp. sa teatrom apsurda i menace play; analiza alegoričnog okvira, s naglaskom na komedijama prijetnje
11.	H. Pinter – <i>The Birthday Party</i> ili <i>The Caretaker</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova; analiza alegoričnog okvira, s naglaskom na komedijama prijetnje te kasnijoj pinterovskoj drami.
12.	T. Stoppard – <i>Rosencrantz and Guildenstern Are Dead</i> . Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova. Metadrama, intertekstualnost i parodija.
13.	T. Stoppard – <i>Real Inspector Hound</i> (ili <i>After Magritte</i>). Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova. Elementi postmodernističke drame.
14.	C. Churchill – <i>Owners</i> (i/ili <i>Objections to Sex and Violence</i>). Diskusija o elementima dramske radnje, strukturi, temama i karakterizaciji likova. Elementi savremene političke i/ili feminističke drame.
15.	Druga semestralna provjera znanja: predaja esejskog rada.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja frontalno uz korištenje audiovizuelnih, multimedijalnih sredstava i prezentacija; Seminari: pomno čitanje i grupne diskusije, interaktivna, problemska i projektna nastava (individualni i grupni rad). Po potrebi rad na daljinu.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Provjera znanja se obavlja kontinuirano dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>učesće studenata u diskusijama na seminarima</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>prezentacija</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>esejski rad</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> redovnim i relevantnim učesćem studenata na satima seminara putem diskusija i prezentacija o tekstu predviđenom za datu tematsku jedinku (za vanredne studente koji ne mogu pohađati redovnu nastavu ovaj segment se obavlja u alternativnim terminima ili na daljinu ili putem izvještaja o pročitanim tekstovima, što je za njih obavezujuće, vidjeti <i>Pravila studiranja za prvi i drugi ciklus studija, integrisani, specijalistički i stručni studij na Univerzitetu u Sarajevu 2023.</i>) putem ocjene jedne prezentacije na zadatu temu koja se obavlja u osmoj sedmici nastave za sve studente (polusemestralna provjera znanja). 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	učesće studenata u diskusijama na seminarima	30	30%	2.	prezentacija	20	20%	3.	esejski rad	20	20%	4.	završni ispit	30	30%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	učesće studenata u diskusijama na seminarima	30	30%																						
2.	prezentacija	20	20%																						
3.	esejski rad	20	20%																						
4.	završni ispit	30	30%																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<p>3. duljim pismenim radom u vidu eseja (opseg rada je sedam A4 stranica teksta tj. 3.500–4.000 riječi; Times Roman, 12 pt, prored 1.5) na temu koju student odabire u dogovoru sa predmetnom nastavnicom i koji se predaje do konca petnaeste sedmice semestra.</p> <p>4. pismenom provjerom znanja u vidu ispita u sedamnaestoj ili osamnaestoj sedmici semestra.</p> <p>NAPOMENA: <u>U slučaju prijave manje od tri (3) polaznika</u> se organizira <u>konsultativna nastava i prati se redovan rad</u> studenata putem elektronskih i/ili kabinetskih konsultacija, a studenti su dužni predati 3 kratka izvještaja (do 3 kartice teksta) o pročitanim djelima u redovnim razmacima (u sedmicama, kako slijedi: 4, 9, 13) iz čega proizilazi 25% konačne ocjene;</p> <p><u>Praktična provjera znanja</u> se u tom slučaju organizira u predviđenom roku sredinom semestra (osma sedmica nastave) u vidu prezentacije što čini 20% ocjene i u vidu esejskog/seminarskog rada (do sedam kartica teksta/3.500–4.000 riječi) što čini dodatnih 30% konačne ocjene (15 sedmica nastave).</p> <p><u>Završni (pismeni) ispit</u> tada nosi 25% konačne/zbirne ocjene.</p> <p>Ukoliko student ne postigne minimalan broj bodova za ukupnu prolaznu ocjenu (55,00/100), upućuje se na ponavljanje nepoloženog oblika provjere znanja u februarском i septembarskim ispitnim rokovima (osim za segment 1., koji se nakon završetka nastave ne može ponavljati). Studentima koji obnavljaju godinu se priznaju segmenti uspješno položeni u prethodnoj akademskoj godini, ali su obavezni da se na početku semestra lično jave predmetnoj nastavnici radi utvrđivanja obaveze pohađanja nastave.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura**	<p>Obavezna: (kolegijom propisani primarni tekstovi)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wilde, Oscar, <i>Importance of Being Earnest</i> 2. Shaw, George Bernard, <i>Pygmalion</i> i/ili <i>Candida</i> 3. Beckett, Samuel, <i>Waiting for Godot</i> 4. Beckett, Samuel, <i>The Endgame</i> 5. Osborne, John, <i>Look Back in Anger</i> 6. Arden, John, <i>The Workhouse Donkey</i> 7. Bond, Edward, <i>Saved</i> 8. Pinter, Harold, <i>The Room</i> i <i>Birthday Party</i> (ili <i>The Caretaker</i>) 9. Stoppard, Tom, <i>Rosencrantz and Guildenstern Are Dead</i> 10. Stoppard, Tom, <i>Real Inspector Hound</i> (ili <i>After Magritte</i>) 11. Churchill, Caryl, <i>Owners</i> (i/ili <i>Objections to Sex and Violence</i>) <p style="text-align: center;">te</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Innes, Christopher, <i>Modern British Drama, The Twentieth Century</i>, CUP, Cambridge, 2002. (odabrana poglavlja) 13. Trussler, Simon, <i>The Cambridge Illustrated History of British Theatre</i>, CUP, Cambridge, 2000. (odabrana poglavlja) 14. Čirić-Fazlija, Ifeta, <i>Britanska drama s kraja dvadesetog stoljeća (1970.– 2000.): postmodernizam i feminizam</i>, Sarajevo: Filozofski fakultet, 2025. https://ebooks.ff.unsa.ba/index.php/ebooks_ffunsa/catalog/book/125 (odabrana poglavlja, str. 41–62; 87–199; 235–256).

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Esslin, Martin, <i>The Theatre of the Absurd</i>, treće izdanje, London: Penguin, 1993. 2. Čirić, Ifeta, “Britanski teatar dvadesetog stoljeća”, u: <i>PISMO–Časopis za jezik i književnost br. 6</i>, Sarajevo: Bosansko filološko društvo, 2008. (str. 329–341). 3. Čirić-Fazlija, Ifeta, <i>Leaping Across the Miles: Essays in Contemporary British and American Drama</i>, Sarajevo: Dobra knjiga, 2019. (str. 13–42). 4. Coyle, Martin, <i>Encyclopaedia of Literature and Criticism</i>, Routledge, London, 2000. 5. Nastić, Radmila i Bratić, Vesna (ur.), <i>Highlights in Anglo-American Drama: Viewpoints from Southeast Europe</i>, Newcastle Upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2016. (odabrana poglavlja). 6. Wilson, Edwin, Goldfarb, Alvin, <i>Theatre: The Lively Art</i>, Cambridge/New York: CUP, 2000. (odabrana poglavlja). 7. Čirić, Ifeta, “Dramski jezik Samuela Becketta”, u: <i>PISMO–Časopis za jezik i književnost br. 5</i>, Sarajevo: Bosansko filološko društvo, 2007. (str. 293–312). 8. Čirić, Ifeta, “Pinterov ‘Teatar jezika’”, u: <i>Nasleđe, Časopis za književnost, jezik, umetnost i kulturu (tematski broj) br. 12</i>, FILUM, Univerzitet u Kragujevcu, 2009. (str. 107–119) na http://www.filum.kg.ac.rs/dokumenta/izdavastvo/nasledje/brojevi/Nasledje12.pdf. 9. Čirić, Ifeta, “Govor tišine: Dramske pauze u djelima Samuela Becketta i Harolda Pintera”, u: <i>Novi Izraz 40</i>, Sarajevo: P.E.N. Centar, 2008. (str. 84–94). 10. Čirić-Fazlija, Ifeta, Kalajdžisalihović Nejla, „Persuasive Speech and the Power Play in Pinter’s Mountain Language“, u: <i>DHS (Društvene i humanističke studije časopis Filozofskog fakulteta u Tuzli)</i>, 8/1, 2023. (str. 107–122), https://dhs.ff.untz.ba/index.php/home/article/view/5708/690 11. Čirić-Fazlija, Ifeta. “Finding a Voice of Her Own: Representation of Subjective Experiences of Women in British drama”, <i>Re-Examining Gender Concepts and Identities in Discourse(s) and Practice(s) Across Periods and Disciplines [Proceedings]</i> (Čirić-Fazlija, I. (Ed.), Selma Đ. (Ed.)). Sarajevo: Filozofski fakultet, Juni 2022, pp. 173–190. https://ebooks.ff.unsa.ba/index.php/ebooks_ffunsa/catalog/book/109. <p>** Nastavnica zadržava pravo da izmijeni popis primarne i/ili dopunske literature do 30% svake akademske godine.</p>
Napomene	<p>Primarni izbor tekstova se može naći u separatima i u različitim hrestomatijama književnosti u biblioteci i čitaonici fakulteta te u posebnoj skripti primarnih i odabranih sekundarnih materijala.</p> <p>Sekundarni izvori i dodatna/preporučena literatura se mogu naći u biblioteci i/ili čitaonici fakulteta, elektronskim izdanjima fakulteta te otvorenim/javnim bazama podataka na internetu.</p> <p>*Broj ECTSa te broj i vrsta kontakt sati sedmično se prilagođavaju NPPu smjera/odsjeka sa kog dolazi student.</p>

